

[Holger K. Nielsen]

afdeling om at skifte administrationsselskab. Hvis det bare var bestyrelsen, som kunne gøre det, kunne der faktisk godt være grundlag for betænkeligheder.

Men som sagt, dette er i hvert fald et konkret forslag til en yderligere demokratisering i den almennyttige boligsektor, og jeg er også helt enig med hr. Jørgen Estrup i, at det vil få positive konsekvenser for konkurrencen mellem administrationsselskaberne.

Jeg forstod, at der fra en række partier trods alt var en positiv stemning med hensyn til at se på betænkelighederne under udvalgsarbejdet, og derfor håber jeg på, at vi trods alt i sidste ende kan komme frem til et resultat, der kan sikre et bedre demokrati i den almennyttige boligsektor.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 8:

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en plan til halvering af energiforbruget i overensstemmelse med retningslinjerne i Brundtlandrapporten.

Af Riishøj (SF) m.fl.
(Fremsat 25/10 88).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Blandt de miljøproblemer, som opstår i kølvandet af vort energiforbrug, nævnes der i Brundtlandrapporten en række eksempler. Det drejer sig om helhedsproblemer i lokalområder, hvor der er høj koncentration af sundheds-

skadelige forbrændingsrester; det drejer sig om lokale og regionale forureningsskader på naturen, på bygningsværker m.v. forårsaget af svovldioxid og kvælstofoxider, og det drejer sig om en øget global drivhuseffekt som følge af et stigende indhold i atmosfæren af CO₂ fra afbrænding af fossile brændsler.

Disse problemer gives der også i Brundtlandrapporten forslag til imødegåelse af. Man siger til os, at vi skal halvere energiforbruget pr. indbygger i den industrialiserede del af verden i løbet af de næste 50 år. Man siger til os, at vi skal satse massivt på vedvarende energikilder, og at vi skal rense mest muligt for miljøskadelige stoffer ved afbrænding af fossile brændsler. Disse krav til os er store, og de er meget svære at leve op til, men vi må anstrenge os til det yderste, fordi energiproduktionen og energiforbruget udgør en af de alvorligste trusler mod miljøet overhovedet.

Dansk energipolitik har i en årrække været rettet mod de mål, som Brundtlandrapporten så kraftigt fremhæver. Der har været satset stærkt på energibesparelser, på udbygning af samproduktion af el og varme, på anvendelse af naturgas og på forskning og udvikling af vedvarende energi, og der er opnået resultater. I 1987 blev der brugt omtrent samme energimængde i Danmark som i 1972 på trods af en samtidig stigning i bruttonationalproduktet på 30 pct. Samtidig er forureningen med bl.a. SO₂ reduceret ganske kraftigt. Vedvarende energikilder har vi udnyttet i et sådant omfang, at de nu yder et synligt bidrag til energiforsyningen, og aktiviteterne for at gennemføre reduktioner i vort energiforbrug er vi stadig i gang med.

Energispareudvalget har løbende gennemført målrettede projekter med henblik på reduktion af energiforbruget. Her i efteråret er der f.eks. igangsat en større kampagne for at påvise sammenhængen mellem energiforbrug og miljøpåvirkning, og der opfordres naturligvis kraftigt til energibesparelser.

På samme måde har Amtskommunernes & Kommunernes Forskningsinstitut et stort projekt i gang specielt rettet mod elbesparelser. Man har påvist, at det er muligt for os at spare op til 42 pct. af elforbruget ved at anvende den mest effektive teknologi og ved at ændre vore forbrugsvaner. Projektet går nu ind i en mere praktisk forsøgsfase. Man vil forsøge at få af-dækket, hvilke mere konkrete sparemuligheder

[Energiministeren]

der er. De virkemidler, man bruger, er oplysning, rådgivning, eleftersyn og ændrede tariffer. Der iværksættes forsøg i en række offentlige institutioner, inden for industri, handel og service og inden for landbrug og gartneri. Blandt de forskellige virkemidler, der vil blive afprøvet, er tredjepartsfinansiering. Den første rapport om disse aktiviteter forventes at foreligge i efteråret 1989.

Endelig er der elselskabernes egen konsulenttjeneste, som i øvrigt har passeret et antal af 100. Konsulenterne rådgiver specielt erhvervslivet og offentlige institutioner. Elselskaberne har planlagt en række forsknings- og demonstrationsinitiativer for at opnå elbesparelser og for at udjævne elforbruget.

De aktiviteter, der er i gang på dette område, har jeg understøttet ved at bruge en administrativ adgang til at indføre forbud imod, at man installerer elvarme i nybyggeri i områder, hvor der er eller bliver udlagt kollektiv varmforsyning, det vil sige enten fjernvarme eller naturgas.

Endelig vil jeg nævne, at også vores afgiftspolitik er vigtig for at fastholde et så lavt energiforbrug som overhovedet muligt.

Danmarks initiativer er noteret udenlands. Vi har fået ros fra IEA, Det Internationale Energiagentur, som navnlig har lagt mærke til vores kraftvarmeprogram og vores øgede anvendelse af vedvarende energikilder. Det er også blevet noteret i EF, at vi er det land, der stærkest har fulgt EF's mål på energiområdet. I den nylig fremkomne rapport siger man, at danske erfaringer ved rationel energiudnyttelse, ved udnyttelse af vedvarende energi m.v. er værdifulde for de andre EF-lande. Det synes jeg er vigtigt at fremhæve i en tid, hvor der pågår en debat om eventuel udjævning af afgifterne på energi inden for EF.

Disse internationale bemærkninger til dansk energipolitik viser, at vi er på rette vej. Vi har lagt den rette plan. Nu drejer det sig om – og det er det, der er Brundtlandrapportens opfordring til os – at vi forstærker den indsats, som vi er begyndt på.

Regeringen tager energi- og miljøproblemerne meget alvorligt. Det fremgår klart af åbningstalen, hvor statsministeren bl.a. sagde:

»På det energipolitiske område møder vi store udfordringer i de kommende år. Det er nødvendigt, at vi gennemfører store begrænsninger

i det samlede energiforbrug, og at vi i langt højere grad end i dag gør brug af de vedvarende energikilder, hvis vi skal undgå en miljøkatastrofe og skabe en bæredygtig balance mellem energi og miljø. Regeringen vil derfor fremlægge en særlig redegørelse om de initiativer, der agtes gennemført på energiområdet.«

Arbejdet med regeringens Brundtlandredegørelse er langt fremme, og vi forventer, at Folketinget får forelagt redegørelsen inden jul. Redegørelsen vil pege på en række mulige energipolitiske initiativer. Uden at jeg skal gå i enkeltheder, kan jeg sige, at der bliver tale om en bred vifte af forslag, begrænsninger i energiforbruget ved forbedret effektivitet både i produktions- og forbrugsleddet, omlægninger til mindre forurenende energiformer og en øget indsats på forsknings- og udviklingsområdet.

Det er en meget omfattende og vanskelig opgave, vi skal i gang med. Det er derfor vigtigt, at vi griber sagen rigtigt an. I Energiministeriet er vi, synes vi selv, inde på nogle gode ideer til, hvorledes vi bedst griber sagen an. Men vi er naturligvis også lydhøre over for andres ideer, f.eks. ideer af den type, som er nævnt i det beslutningsforslag, vi nu har til behandling. Jeg mener således, at udarbejdelse af lavenergiscenarier – udviklingstendenser kunne man også kalde det – kan være en udmærket metode, især hvad angår de mere langsigtede perspektiver.

Men det er også vigtigt at slå fast, at eventuel udarbejdelse af scenarier ikke må bremse tiltag, som umiddelbart kan iværksættes.

Jeg håber, at såvel dette beslutningsforslag som energiafsnittet i regeringens Brundtlandredegørelse vil blive genstand for en grundig behandling i Folketingets Energipolitiske Udvalg. Der er brug for, at vi tænker langt frem, gerne utraditionelt, men også konkret. Der er brug for, at vi er realistiske og grundige, men også beslutsomme. Og i denne sag er der i mere end i nogen anden brug for, at vi nationalt som internationalt lægger kræfterne sammen. Hver for sig kan vi kun lidt, men sammen kan vi næsten alt.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er næsten ikke til at begribe, at den minister, der lige har holdt denne tale, i går har været med til at udsende en redegørelse på et af de mest energitunge områder, vi overhovedet har,

[Margrete Auken]

nemlig trafikken, hvor vi har fået en tilkendegivelse af, hvad der vil være regeringens bidrag, når man skal gøre noget ved energiforbruget dér.

Et tungtvejende argument – det ved den tidligere trafikpolitiske ordfører godt – for at gå ind for en fast forbindelse over Storebælt var, at man reducerede energiforbruget og dermed altså også forureningen ved at lave den faste forbindelse. Hvad har man så gjort? Man har uden videre fundet sig i, at hele den gevinst sættes over styr. Miljøministeren har i et svar til Miljøudvalget for nylig erkendt, at det blev sat over styr, når man hængte motorvejen oven på jernbanen.

Og det, der står i redegørelsen i dag, er: Nå ja, det må så være sådan, den gevinst er der, men den bliver muligvis sat over styr. Der står i den redegørelse, som er kommet i dag, og som ministeren er med til at udsende, at skal der sættes ind mod biltrafikkens bidrag til luftforurening – og det er altså også energiforbruget – må dette ske på generelt plan, ikke ved kunstigt at hindre en tidssvarende trafikafvikling i landets mest betydningsfulde samfærdselspunkt.

Ministeren ved udmærket godt, at der findes en tidssvarende model, som bevarer denne gode hensigt, som ministeren har stået og talt om, men ministeren har ingenting gjort for at få den igennem. Det har i hvert fald ikke sat sig spor.

Nu siger vi: Skal man gøre et eller andet, så kan det være i den retning. Men der skal ikke gøres noget! Og det fortvivlende er, at hver eneste gang vi kommer fra alle de dér flotte ord – hvor jeg tror, at vi kunne synge amen i kor herinde – til de konkrete ting, så er der bare ikke noget at hente. Jeg synes nok, at det har været rystende i dag at opleve, at ministeren har været villig til at slippe det papir løs.

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Jeg beklager, hr. formand, at jeg må lade mig provokere til at tage ordet her, selv om jeg synes, det er en uskik, at vi ved indgangen til en debat om et seriøst lovforslag skal have den slags udvekslinger af meninger om den sag, der jo dybest set handler om, at fru Margrete Auken er utilfreds med, at der skal bygges en fast forbindelse over Storebælt. Det kan der være mange gode grunde til at være, men jeg synes ikke, det er fornuftigt ved enhver given lejlighed at drøfte denne sag.

De problemer, der har at gøre med trafikenergiforbruget, vil også være et emne, der bliver grundigt behandlet i regeringens Brundtlandredegørelse til Folketinget.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg kan ikke tage mig af, at ministeren synes, at det er forkert, at vi bruger Folketingets talerstol til at debattere de emner, der er på dagsordenen. Jeg beklager meget, at det fornærmer ministeren, men der er faktisk en reduktion af energiforbruget på dagsordenen.

Ministeren har holdt en tale, så tårerne stod os ud af øjnene, og så går jeg op og gør opmærksom på, hvad ministeren udmærket godt ved, at jeg har været med til at støtte – det ved ministeren også godt – at vi byggede jernbaneforbindelsen. Det ved ministeren udmærket godt, og ministeren har selv ønsket det. Og ministeren ved godt, at vi var på rette vej med denne jernbaneforbindelse. Og så fordi ministeren er blevet viklet ind i et tæppe fra top til tå, så man ikke kan se andet end lige øjnene, der vipper, så må vi ikke have lov til at diskutere ved denne her lejlighed, at der på et af de tungeste områder inden for energiforbruget ikke gøres nogen verdens ting, og at man ikke agter at gøre noget, men lader udviklingen køre derudad.

Udviklingen er under alle omstændigheder sådan, at hvis ikke man går ind med rabiater til tag nu, så får vi en fordobling af energiforbruget i denne sektor. Energiforbruget handler jo ikke kun om kraftværker. Det ved ministeren også godt, og ministeren har deltaget i konferencer og siddet og nikket i takt, da man beskrev, hvor meget energi der bliver brugt i transportsektoren.

Jeg synes, at det er forfærdeligt, at vi nu må konstatere, at på det her tunge område har man ikke noget at stille op. Selvfølgelig kan man, hvis man er i det meget giftige hjørne, se frem til den redegørelse, der kommer, når trafikministerens store bidrag til Brundtlandkommissionen skal på banen. Det bliver selvfølgelig i sig selv et show at opleve, når han står dér uden at have noget at gribe eller gøre i.

Men det ville jo være interessant, om en radikal minister her kunne sige, at man var opmærksom på det her, og at man var villig til at diskutere, om ikke både økonomiske og miljømæssige hensyn gjorde, at man kunne lave no-

[Margrete Auken]

get begavet i stedet for at ødelægge hele projektet, som man er i færd med her.

Poul Nielson (S):

Socialdemokratiet lægger stor vægt på opfølgningen af det perspektiv, der ligger i Brundtlandrapporten, og vi har også prøvet at få Folketinget involveret på en så forpligtende måde som muligt. Allerede ved debatten i januar 1988 fik vi en dagsorden, som lægger en plan for vores behandling af disse spørgsmål i Folketinget. Det er på den baggrund udmærket, at regeringen nu kan sige, at den kommer med sit udspil, og det kan vi bebude en stærk interesse for fra vor side.

Til SF's forslag kan vi melde, at vi er generelt positivt indstillet over for sigtet med forslaget og vil gå ind i udvalgsarbejdet på det grundlag. Vi har prøvet at få konkretiseret de styremidler, der skal til, for at vi, som jeg tidligere har sagt, kan få fuglene fra taget og ned i hånden, når det drejer sig om at få gennemført en reduktion af energiforbruget. Specielt på elforbrugsområdet har vi et projekt kørende, AKF-projektet. Jeg mener, at der er brug for at presse betydelig mere aktivitet frem i det projekt, end der indtil nu har været tale om. Selv om det er et udmærket kortlægningsarbejde af mulighederne, så er klargøringen af, hvilke styringsmidler vi skal have for at få den reduktion, det interessante.

Som SF også skriver i forslaget, er Danmark bestemt ikke bagud, når det gælder en politik, der svarer til perspektivet i Brundtlandrapportens indstillinger. Det er også typisk, at man ikke har diskussioner af denne karakter i andre lande og altså heller ikke i Norge. Det er et særligt dansk bidrag til den internationale energi- og miljødebat, at vi her i landet har taget Brundtlandrapporten så alvorligt, som debatten viser det. Det skyldes måske også, at det ikke er helt enkelt at få halveret energiforbruget. Det sker jo ikke ved en beslutning om at skære forsyningsystemerne ned til det halve, men ved en myriade af beslutninger, der drejer sig om, hvad det er, vi gør, og hvordan vi gør det. Det synes vi er rigtigt at komme i gang med. Det ligger også i centrum af det, vi vil have skal ske.

Jeg skal ikke gå ind på de forskellige bemærkninger til beslutningsforslaget. Mange af dem er misforståede, det kan vi vende tilbage til under udvalgsarbejdet. Det afgørende er, at vi går ind i behandlingen af beslutningsforslag nr. B 8 med en positiv indstilling.

Helge Adam Møller (KF):

Når man for tre minutter siden hørte fru Margrete Aukens to indlæg, kunne det være fristende at tage de store ord frem, men jeg skal beherske mig. Men en stille undren over SF's beslutningsforslag kan jeg ikke lade være med at fremkomme med, for som den foregående ordfører, hr. Poul Nielson, lige har nævnt, var der en stor debat – SF skriver også selv om det i bemærkningerne til forslaget – om Brundtlandrapporten i Folketinget for ni måneder siden, den 21. januar 1988, og et næsten enigt Folketing – der var i hvert fald kun otte, der stemte imod – vedtog en dagsorden, hvor man pålagde regeringen, at den skulle fremlægge en samlet plan for en bæredygtig politik bl.a. på det energipolitiske område, som skulle tage udgangspunkt i den betænkning, som Brundtlandkommissionen havde afgivet. Udenrigsministeren gav allerede dengang tilsagn om, at det syntes regeringen var en god idé, og det ville man meget gerne gøre. Om mindre end seks uger har vi denne rapport, og så er det underligt, at man begynder at tage et enkelt kapitel ud af den store rapport og vil have det til en særlig behandling, inden man har set, hvad regeringen foreslår.

Jeg har bemærket, at ved debatten for ni måneder siden nævnte SF's ordfører, hr. Riishøj, flere gange, at han fandt det uhyre vigtigt, at regeringen fremkom med denne rapport, og at det skete inden udgangen af dette år, sådan at man kunne diskutere den og tage stilling til den i Folketinget. Og når næsten alle var enige – og der var faktisk kun ét parti, der stemte imod, nemlig Fremskridtspartiet – så er det for Det Konservative Folkeparti uforståeligt, at man tager en enkelt del af rapporten ud og begynder at stille forskellige forslag til den mindre end seks uger, før vi skal have den samlede rapport til drøftelse. Kort sagt synes vi, at SF er for hurtigt ude. Vi synes, SF skulle have afventet rapporten.

Lad mig konkluderende sige, at med disse ord har jeg hverken forkastet eller tilsluttet mig de ideer og tanker, som beslutningsforslag nr. B 8 indeholder. Men jeg finder, at tankerne bør indgå i de drøftelser, vi skal have dels her i Folketingssalen, dels i Det Energipolitiske Udvalg på baggrund af den rapport, regeringen kommer med inden jul.

Svend Erik Hovmand (V):

Det bedste, man kan sige om SF's forslag, er, at det er overflødigt, fordi mange af de initiativer, som SF ønsker, for længst er sat i gang. Og for så vidt angår fremtiden har regeringen for længst bebudet som også understreget af energiministeren, at et udspil er på trapperne.

Allerede da Brundtlandrapporten udkom, blev Energiministeriets ledende embedsmænd bedt om at sætte sig grundigt ind i rapporten og dens konklusioner. Danmark satte Brundtlandrapporten på dagsordenen, ikke bare herhjemme, men også i Nordisk Råd og i EF, og vi rejste sammen med de øvrige skandinaviske lande diskussionen i IEA's officielle plenarmøde i Paris.

Når vi fra dansk side både i den tidligere og i den nuværende regering hele tiden har lagt megen vægt på Brundtlandrapporten, skyldes det ikke mindst dens budskab om en bæredygtig global udvikling inden for rammerne af fortsat økonomisk vækst. Det er altså ikke en nulvækst og teoretikernes fantasier, vi taler om, men derimod et realistisk bud på den globale ressourcudfordring, som stiller store krav især til industrilandenenes energi- og miljøpolitik.

Som bekendt har Danmark fået topkarakter for sin energipolitik både fra Det Internationale Energiagentur under OECD og fra EF, bl.a. fordi vi har gjort energipolitik og miljøpolitik til to sider af samme sag. Vi har halveret vores energiforbrug til opvarmning pr. kvadratmeter siden den første oliekrise. Vi har reduceret energiforbruget pr. produceret enhed i industrien med ca. 40 pct. Vi har halveret vores olieforbrug. Vi har foretaget en betragtelig begrænsning i energiimporten og en betydelig vækst i selvforsyningen og vel at mærke en mere miljøvenlig selvforsyning. Inden år 2000 vil en betydelig del af vores energi komme fra lavtforurenende energiformer som naturgas og lokale eller vedvarende energiformer, og vores samlede energiforbrug vil være baseret på verdens mest effektive energisystem.

Med andre ord: Vi sparer mere end andre. Vi udnytter energien mere effektivt. Vi bruger hovedsagelig hjemlig energi. Vi satser på en vifte af miljørigtige energiformer, og vi gør det med skyldig hensyntagen til vores konkurrenceevne, således at vores energipolitik i virkeligheden tjener fem overordnede formål: forsynings-sikkerhed, miljøbevidsthed, ressourcebevidsthed, økonomi og beskæftigelse.

Men selv om vi er nået langt og længere end andre lande, også målt med Brundtlandkommissionens alen, vil vi ikke hvile på laurbærrer. På en lang række områder har vi faktisk igangsat initiativer i det danske samfund med henblik på at komme endnu videre. Ministeren har nævnt en række af dem. En stigende del af vores offentlige energiforskningsmidler anvendes i dag til begrænsning af energiforbrug og til at mindske miljøgenerne.

Det særlige AKF-program skal jeg ikke sige meget om. Elværkerne har gjort en særlig indsats. De har i de seneste år ansat over 100 energisparekonsulenter, som rådgiver især storforbrugerne. Energispareudvalget har gennemført særlig målrettede kampagner både over for det offentlige forbrug og erhvervsvirksomheder og nu senest den særlige kampagne omkring energi og miljø.

Den effektive energiudnyttelse, som sker gennem det kombinerede kraftvarmeprojekt, er helt enestående i energipolitikken, når vi sammenligner os med andre lande. Vi har et særligt udvalg med fremtrædende repræsentation for arbejdsmarkedet, som er ved at færdiggøre en betænkning med henblik på at komme endnu videre på dette område. Elværkerne har for længst sat det forureningsfri kraftværk op som et værdifuldt mål. Indsatsen for nye energiformer er større i Danmark end andre steder. Lovgivningsmæssigt har vi sat snævre grænser for NO_x- og SO₂-emission, vi har regler for katalysatorer og for isolering af pensionistboliger, og vi har ikke mindst de meget høje energifgifter; det tjener alt sammen det samme formål.

I denne situation kommer SF så og siger: Nu skal vi interessere os for Brundtlandrapporten. Men vi er i fuld gang, og vi er faktisk nået ganske langt. Jeg skal derfor slutte med at sige, at jeg mener, der er belæg for en bemærkning om, at denne diskussion burde vi have ventet med, til vi havde set regeringens udspil.

En af de konkrete ting i forslaget er, at man skal vente i fem år, før man får en fin, dyr rapport. Hvorfor dog det? Vi har årlige energirapporter, energiredegørelser, statusnotater. Hvorfor skal vi vente i fem år? Lad os dog få det ind i de årlige redegørelser. Mere er der faktisk ikke at sige om den sag.

Behnke (FP):

Med beslutningsforslag nr. B 8 fortsætter SF efter vores mening kampen mod dansk industri, mod det danske samfund og mod folks ret til frit at bestemme over deres egen tilværelse. At Brundtlandrapporten så i beslutningsforslag nr. B 8 bruges som hovedargument, gør jo ikke SF's politiske mål mere sympatiske.

Frihed er defineret som fravær af tvang. Det her SF-forslag er yderligere tvang, yderligere styring af den danske befolkning, af den danske industri og ikke mindst af vores store næringsgivende erhvervsliv, tvang og styring, som vi grundlæggende er imod, og som vi derfor også i det her tilfælde vil vende os kraftigt imod.

En Brundtlandrapport og den kendsgerning, at vi mennesker forurener, er efter vores mening ikke i sig selv argument nok til at fratage folk grundlæggende frihedsrettigheder, og den frie anvendelse af energi har altså været et grundlæggende frihedsprincip, lige siden stenalderfolkene fandt det muligt at bruge ild til glæde og trivsel for os mennesker. Energi er såvel i produktion som i fritiden en afgørende forudsætning for, at vi kan leve et frit liv. Derfor skal det offentlige ikke lægge begrænsninger på den frie anvendelse af energi.

Havde Danmark for 20 år siden bygget atomkraftværker, havde vi dengang taget det initiativ, kunne Danmark og det øvrige Europa have været sparet for mange millioner tons syreregn, men den bedrevidende venstrefløj, som SF jo tilhører, formåede dengang at forhindre udnyttelsen af atomkraft i Danmark. Det mest paradoksale er, at man minsandten dengang benyttede miljøargumentet som hovedargument for at fornægte atomkraften.

Jeg kan ikke lade være med i den forbindelse at spørge, hvad der egentlig ville være mest ansvarligt over for vore efterkommere: At efterlade nogle få tønder radioaktivt affald eller at have forurennet luft, jord, vand osv. med røg og møg.

Det, Brundtlandrapporten tager stilling til, og hovedargumentet for, at man ønsker at begrænse energiforbruget, er den meget kraftige forurening, man overalt i verden oplever, når vi udvinder energi, specielt til elektricitet.

Efter vores mening burde hele verden satse på fission og fusion, energier, der er meget miljøvenlige, frem for de fossile brændstoffer.

Vi begik en afgørende brøler, da vi for år tilbage sagde nej tak til atomkraften. Nu har vi så problemerne: Forureningen fra vore kraftværker fortsætter. Og hvad er så løsningen fra SF?

Ja, man vil nedsætte folks energiforbrug og i øvrigt stille flere krav om rensning til kraftværkerne. Det hænger bare ikke sammen. Skal kraftværkerne have økonomi, have mulighed for at finansiere den ekstra rengøring osv., kræver det en seriøs omsætning og et overskud. Ellers er der ingen penge til rådighed.

Eksport, produktion og energi, de tre ting hænger sammen, og vi vil derfor ikke være med til at begrænse energiforbruget i Danmark. Vi vil heller ikke være med til at begrænse energiforbruget til transport. Hvis forureningen fra transport skal begrænses, skal det ske i form af, at vi lemper afgifterne på biler, lemper afgiften på gas til biler og ikke mindst satser på fremtidens biler, der måske bliver drevet af brint.

Fremskridtspartiet mener, at Folketingets fornemste opgave fortsat er at sørge for, at Danmark får rigelig og billig forsyning af energi. Vi skal have en energisektor, der selv under markedsmekanismen sørger for at producere den energi, der er brug for.

Vi skal derfor afvise SF's Brundtlandforslag.

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstre er helt enig i sigtet og i punkterne i det beslutningsforslag, som her er til behandling. Vi er også enige i langt de fleste af de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Af foregående ordførere er det blevet nævnt, at SF er for sent ude med det her beslutningsforslag. Andre har nævnt, at det er for tidligt ude, for om seks uger har vi den bebudede redegørelse fra regeringen. Jeg synes, det under alle omstændigheder er udmærket, at SF er ude med dette forslag i folketingssalen, og jeg er helt sikker på, at mange af de bemærkninger, der er i beslutningsforslaget, kan være en inspiration, når vi skal diskutere regeringens redegørelse, som foreligger inden jul.

Det Radikale Venstres stilling til energipolitikken er den samme, som da vi diskuterede det i januar 1988. Vi er helt trygge ved, at den redegørelse, der kommer her inden jul, bliver en god redegørelse.

Baggrunden for forslaget er jo Brundtlandrapporten. For nogle af os er det alvorlig og skræmmende læsning. For andre er det det re-

[Elisabeth Arnold]

ne hysteri og for atter andre blot en konstatering af en uafvendelig udvikling.

For det Radikale Venstre er Brundtlandrapportens store fortjeneste, at den midt i alle sine store og måske uopfyldelige ambitioner om at skabe en bedre verden for alle og om at henlede alverdens politikeres opmærksomhed på de alvorlige miljøproblemer også har anvisninger på, hvordan man i praksis kan gribe nogle af løsningerne an.

Det Radikale Venstre er enig med forslagsstillerne i, at Danmark sagtens kan arbejde nationalt med disse problemer samtidig med, at vi engagerer os internationalt for at få flere med i de samme bestræbelser. Der kan være mange indlysende fordele for Danmark ved at være tidligt på færde eller på forkant bortset fra de miljømæssige fordele, som er dem, vi i sidste ende alle skal opnå. Vi har jo gode erfaringer og stærke traditioner på området efter de sidste 10-15 års energipolitiske bestræbelser, og i modsætning til den foregående ordfører vil jeg sige, at jeg er glad for, at vi har gjort os helt uafhængige af kernekraft i den danske energipolitik.

Det Radikale Venstre er enig med forslagsstillerne i, at det er os i de rige, industrialiserede lande, der skal skære ned. Vi bruger 80 gange så megen energi pr. indbygger, som man gør i f.eks. de afrikanske lande syd for Sahara, og vi kan oven i købet skære ned på energiforbruget, uden at det går ud over vores levestandard, alene ved at tænke os om og bruge hensigtsmæssig teknologi.

Om de enkelte punkter i beslutningsforslaget vil jeg gøre nogle bemærkninger.

Man foreslår, at regeringen udarbejder et lavenergiscenarium. Nu ved jeg ikke, hvordan man laver et scenarium, om det er noget, man kan putte ind i en computer og så trykke på en knap og sige: Nu vil vi gerne se, hvordan det ser ud, når vi skærer energiforbruget ned med så og så mange procent. For mit vedkommende synes jeg, det mest skræmmende ved Brundtlandrapporten var det højenergiscenarium, man fremmanede. Under en pædagogisk synsvinkel kunne det måske være meget interessant at få nogle højenergiscenarier med også, men det ved jeg ikke om man rent praktisk kan gennemføre.

Om målsætningen vil jeg ikke sige så meget. Der er vi fuldstændig enige. Men jeg vil gerne nævne et enkelt punkt i beslutningsforslaget.

Det er punkt 4. Jeg synes, det er meget nyttigt, at man beder regeringen om at gennemarbejde nogle konflikter, fordi der jo er konflikter i det her. Der er konflikter mellem erhvervslivet og den konkurrenceevne, vi gerne vil sikre erhvervslivet, og den høje energipris, vi bliver nødt til at pålægge det, fordi vi har en afgiftspolitik, der giver en høj energipris.

Der er en konflikt med elværkerne, der lever af at sælge så megen elektricitet som muligt. Hvor er deres incitament til, at elforbruget bliver nedsat?

Der er en konflikt med borgernes private forbrug. Vi ønsker, at borgerne skal bruge mindre af stort set alting. På den anden side vil vi gerne have, at de udskifter en masse af deres forbrugsgoder med noget mere elbesparende eller energibesparende udstyr.

Der er også nogle konflikter, som fru Margrete Auken har nævnt det, med vores trafikpolitik. Der er et stort flertal her i Folketinget, og der er et stort flertal i befolkningen, der ønsker en fast forbindelse over Storebælt. Det harmonerer ikke særlig godt med den energipolitik, vi i øvrigt ønsker at føre.

Men det korte af det lange er, at Det Radikale Venstre glæder sig til udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det, der bringer mig herop for en kort bemærkning, er, at jeg synes, det var en urimelig sammenligning af fru Elisabeth Arnold, at vi bruger 80 gange så megen energi pr. indbygger i Danmark som f.eks. i de afrikanske lande.

Jeg skal gøre fru Elisabeth Arnold opmærksom på, at den årstid, der i øjeblikket er under stærk fremmarch, vinteren, har man altså ikke dernede. Vi har behov for i mindst halvdelen af året at opvarme vores boliger, hvad man slipper for i de afrikanske lande. En meget stor del af vores energiforbrug går til opvarmning bl.a. af private boliger.

Jeg håber ikke, at fru Elisabeth Arnold mener, vi skal nedsætte varmemeforbruget i vores private boliger. Det er jo dog trods alt en af forudsætningerne for, at man kan bo på de breddegrader, hvor vi befinder os.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

[Elisabeth Arnold]

Det er naturligvis ikke forbigået min opmærksomhed, at Danmark befinder sig på den nordlige halvkugle og Afrika stort set på den sydlige. Jeg kan da oplyse hr. Behnke om, at selv inden for en banal energiforbrugende arbejdsproces som at lave mad er der meget stor forskel på, hvordan man anvender energien i Danmark og i Afrika. Det er betydelig mere energikrævende at lave mad i et lerkar over åben ild, end det er i en aluminiumspande i en gasovn.

Den fg. formand (Skrumsager Skau):

Vi går til ordførerrækken.

Duetoft (CD):

Der er vel god tradition for, at man ikke giver politiske kolleger karakter. Jeg vil dog i dag gøre en enkelt undtagelse ved at sige, at jeg synes, SF's forslag i alt fald er en garanti for, at vi ikke får nogen folkelig debat om energispørgsmålet og Brundtlandrapporten.

Jeg ved ikke, om Folketinget skulle overveje at anskaffe en række fremmedordbøger. I alt fald er dette ikke læsning for alle og enhver. Jeg håber da, at regeringens redegørelse, når den kommer, vil have en mere publikumsvenlig facon, der gør, at det ikke kun bliver syv mennesker i denne sal, der kommer til at diskutere de her problemer, men at det også bliver mennesker uden for denne sal.

Op så vil jeg i øvrigt om forslaget sige, at vi er enige med de ordførere, der har sagt, at det er lidt underligt at tage det ud nu, nogle uger før regeringens redegørelse kommer, hvor man kan tage energipolitikken i sammenhæng med den anden del af Brundtlandrapporten. Det er et spørgsmål om grundlaget, og det skal vi vel også diskutere. Man kan ikke tage en enkelt del af den ud og diskutere den for sig. Derfor mener vi egentlig ikke, det er nødvendigt at få den diskussion nu. Vi kan såmænd godt vente i fem uger. Nu har vi ventet så længe; så kan vi vel også vente i fem uger endnu.

Derfor vil jeg gerne sige, at vi vender tilbage til denne debat i forbindelse med den generelle redegørelse, regeringen vil komme med.

Jeg vil godt til SF sige, at jeg synes, det ville klæde partiet at have linjer selv på de her områder, der var logiske. Jeg deler hr. Behnkes forundring over, at det er det parti, der i øjeblikket farer ud i medierne og fortæller, at kulkræfter-

kerne skal skære ned på både det ene og det andet, der var et af dem, der forhindrede, at Danmark fik atomkraft.

Jeg synes, det er lidt underligt, at man i nogle perioder gør det ene og så, når konsekvenserne af ens beslutninger kommer, så sandelig også kritiserer dem i stedet for at påtage sig det ansvar, der var, og sige: O.k., vi begik en fejl på det tidspunkt.

Jeg går da også ud fra, at den debat, der er lagt op til fra SF's side i dag, betyder en ændring i SF's holdning i Markedsudvalget. Jeg går ud fra, at det nu betyder, at SF er for en afgiftsharmonisering, og at SF nu vil arbejde kraftigt med på, at vi får energiafgifterne i Fællesskabet harmoniseret. Jeg har ikke sagt noget om, hvorvidt de skal være høje eller lave. Men jeg går ud fra, at SF gerne vil bevare Danmark som et velstandssamfund, og jeg går ud fra, at SF ved, at hvis vi ødelægger det for vores industri og for vores erhvervsliv ved, at vi alene af alle har høje afgifter, får vi nogle voldsomme problemer, når det indre marked er gennemført.

Jeg er enig i, at man godt kan bruge afgiftspolitikken på energiområdet, men det ville være rart, hvis vi fik de 11 andre EF-lande med på samme linje, sådan at vi ikke forhindrer vores erhvervsliv i at klare konkurrencen.

Jeg håber i alt fald at kunne konstatere efter denne debat, at SF på det her område vil tage konsekvensen af sine egne holdninger og tage konsekvensen af, at man mener, at afgiftspolitikken er en god vej til at styre energipolitikken, og derfor støtter en afgiftsharmonisering i EF. Og så har vi da fået noget godt ud af debatten, hvis det skulle ske.

Glønborg (KRF):

Ud fra Kristeligt Folkepartis holdning til miljø- og energispørgsmål og til alt, hvad der tales om i Brundtlandrapporten, kan man naturligvis ikke forvente nogen større uenighed med Socialistisk Folkeparti i det, der er lagt frem her.

Vi synes, at der er en masse uhyre fornuftig snak heri. Jeg regner da også med, at det i løbet af de 40 år, der er tale om her, vil lykkes at få det oversat til et populært sprog, så vi kan være med hele vejen rundt. Det er jo ikke sidste gang, vi skal drøfte de her spørgsmål.

[Glønborg]

Jeg synes heller ikke, at SF skal have utak for, at man trækker en enkelt side af en sag, som man anser for at være vigtig, frem, selv om vi om kort tid skal tage stilling til sagen set i en bredere sammenhæng.

Vi er på mange måder sindede at forholde os meget venligt til det forslag til folketingsbeslutning, som SF her har fremsat. Jeg vil blot pege på en side af sagen, som jeg synes vi anstændigvis er nødt til at være opmærksomme på.

Det, Brundtlandrapporten taler om, er en halvering af energiforbruget i det, vi kan kalde hele den industrialiserede del af verden, altså den del af verden, hvor vi har det godt. Men jeg synes da ikke, vi skal forbigå, at vi i Danmark faktisk har været tidligt ude med at begynde at opføre os pænt på det energimæssige område. Det er ikke noget, vi skal have en hel masse roser for, for vi blev faktisk pisket til det, da energikrisen kom. Vi reagerede jo altså også på det, og derfor ligger vi set i forhold til de industrialiserede lande helt pænt, og derfor er det måske lidt barsk at sige, at vi skal halvere energiforbruget over en årrække.

Jeg ville sætte pris på, om vi kunne finde en blødgøring af kravet her, uden at vi skal tage energien af arbejdet med at formindske vores energiforbrug.

Riishøj (SF):

Jeg vil takke for de mange, skal vi sige positive tilkendegivelser om målsætningerne i dette beslutningsforslag. Når vi går over til det mere konkrete, har der jo været en række kritiske indvendinger, som jeg gerne vil kommentere.

Der er spørgsmålet om tidspunktet for fremsættelsen af dette forslag. Det skulle være kommet efter, at vi havde haft den brede tværgående debat i december måned. Jeg kan overhovedet ikke se, at det er et problem, at man med udgangspunkt i et kapitel i Brundtlandrapporten, som er meget konkret, sætter til debat et forslag om en halvering, som jo står i selve Brundtlandrapporten som en målsætning, endda i det afsnit i Brundtlandrapporten, som er det mest konkrete.

Vi har så det forslag i Folketingets Energipolitiske Udvalg, og når vi har debatten i december – det er om kort tid – kan vi skrive betænkning om det.

Jeg kan ikke se, at der skulle være problemer i, at man har det her forslag. Det er jo ikke i dag,

vi tager beslutning om det, og så har vi det til udvalgsbehandling i Folketinget, og så kan der skrives betænkning om det, og det bliver jo efter, at vi har haft den debat i december måned. Hvis forslaget var kommet i januar måned, efter debatten – vi ved ikke engang tidspunktet for den debat – kunne man risikere, at det var så sent, at det overskred Folketingets tidsfrister for at skrive betænkning om et forslag. Jeg ser ingen modsætning dér. Vi skriver betænkning om det forslag, når vi har haft debatten i december måned og kan tage højde for det.

Det, der er indholdet af forslaget, er, at vi skal have lavet en detaljeret analyse af det, man kalder et lavenergiscenarium. Jeg er ked af de udtryk, der er heri. Vi skal nok få folkeliggjort den her debat, men vi har brugt nogle af de udtryk, man nu bruger i Bruxelles ved Brundtlandrapporten.

Meningen er altså, at vi simpelt hen forpligter os til at få analyseret, hvad der skal til af virkemidler for at nå det mål, Brundtlandrapporten ønsker. Det synes jeg det er meget vigtigt at vi får. Ud fra den grundige analyse, som skal være lige så grundig som i hvert fald Energiplan 81 med hensyn til detaljeringsgrad, kan vi tage stilling.

Den debat, vi vil få i december eller januar, vil jeg tro – andet vil overraske mig meget – blive en forholdsvis bred debat. Der vil nok være nogle ting, man kunne tage op og overveje, men som det er lagt op, er det et tværministerielt embedsmandsudvalg med to fra hvert ministerium, der på tværs af alle disse udvalg skal fremlægge nogle ideer, og det vil givetvis blive forholdsvis ukonkret.

Her har vi altså et område, hvor Brundtlandrapporten er meget konkret, og der er altså behov for at få en helt detaljeret analyse af de virkemidler og de konsekvenser, et lavenergiscenarium har. Jeg kan ikke se, hvad der skulle være af modstand mod, at vi får analyseret de her ting. Vi kan jo så hver for sig i partierne bagefter drage de konsekvenser af analysen, vi nu vil.

Det andet gennemgående i denne debat er, om man er tilfreds med den hidtidige politik, og her hiver man de topkarakterer frem, der er i de internationale rapporter. Jeg har også læst en del af de rapporter, og der står da nogle pæne ting, det skal erkendes, men jeg er nu af den opfattelse, at man skal passe på med at anvende den slags rapporter til skamros af sig selv. Man skal lige se proportionerne.

[Riishøj]

Men det er da afgjort, at vi i Danmark sammenlignet med en række andre vestlige lande – det er også det, der gør EF's indre marked skræmmende – har et højt afgiftsniveau og er kommet i gang med den vedvarende energi på en række områder. Vi er kommet noget længere. Men som bekendt udgør den vedvarende energi, selv om den nok er synlig, en meget lille del af den samlede energiforsyning i Danmark, hvis man gør det op i procenter. Det må vi da erkende.

I stedet for at kalde dette topkarakterer – som hr. Svend Erik Hovmand taler om, dette storpraleri – vil jeg nu nok bruge nogle andre udtryk. Det tror jeg også godt man vil i IEA.

Og så er det et spørgsmål, hvordan vi kommer videre. Som sagt er forslaget intention ganske klart, at vi kommer videre, som ministeren nævnte, med at få analyseret konkret, hvad det er for virkemidler, der skal til for at opfylde den målsætning, og konsekvenserne af dem, med mindst samme detaljeringniveau som i de store energiplaner, vi har haft, sådan at vi prioriterer det her mindst lige så højt som de planer, vi havde omkring energikrisen i halvfjerdserne, hvor vi pludselig blev bange og lavede meget detaljerede analyser.

Vi skal op på mindst det samme plan, for den udfordring, Brundtlandrapporten stiller op, er mindst lige så farlig – men på en anden måde – som den udfordring, vi havde efter krigen i Mellemosten i 1973. Det er altså den prioritering, som er intentionen bag forslaget.

Jeg er meget glad for det tilsagn, den radikale ordfører gav. Man må simpelt hen acceptere, at det er det, vi skal.

Vi skal i hvert fald ikke bruge den hidtidige politik som en sovepude, og vi skal heller ikke bruge det som en sovepude, at der er en række undersøgelser i gang. Det er der jo hele tiden. Vi har på energiområdet haft masser af undersøgelser i tidens løb.

Det, der for mig at se har manglet, er konkret handlen. Vi har meget sjældent lovforslag til behandling her i Folketinget på energiområdet. Vi får til gengæld tilsendt en masse rapporter fra ministeriet med alle mulige analyser, også af tarifstrukturen. Hvad er der blevet af dem? De kom jo for nogle år siden. Men det er meget sjældent, at de følges op af konkrete handlingsinitiativer, og det er det, der er problemet. Vi har ganske mange analyser, men vi gør meget lidt.

Problemet er, som vi nævner det i beslutningsforslaget, at vi netop på energiområdet har nogle meget stærke organisationer, der har et reelt monopol på salg af produkter, og det nævnes også i Brundtlandrapporten som et problem. Man skal op mod nogle meget stærke kræfter, som stadig væk tænker i de baner, at det er meget dejligt at se et nyt kraftværk. Men det her usynlige med at nedbringe elforbruget er noget, man egentlig ikke får prestige af, altså prestigen ved at udvide, ekspandere og negligere at nedsætte energiforbruget.

Spørgsmålet er, om de milliarder – det koster dog over 1 mia. kr. at bygge en ny kraftværksenhed – ikke kunne være anvendt konkret til at reducere behovet for det nye kraftværk. Det er den filosofi, vi skal stille på hovedet, men som det også er nævnt i Brundtlandrapporten, vil det kræve kolossale strukturændringer. I dansk sammenhæng vil det betyde, at man bryder med hele den filosofi, som desværre er meget udbredt i toppen af forsyningsselskaberne: De tænker i sektorinteresser og tænker på at udvide deres eget område og sætter det som det afgørende mål, hvorimod de overordnede samfundshensyn negligeres. De taler pænt om det, men i konkret handling hjælper det ikke meget.

Der er mange eksempler. Tænk bare på den modstand, der har været imod at fjerne den faste afgift på elforbruget, ligesom vi har det inden for gasområdet: Man betaler næsten ingenting i fast afgift, og så betaler man efter sit forbrug. Det gør man som bekendt ikke på elregningen. Det er der voldsom modstand imod. Det at indføre forbrugsafhængige elpriser er der også modstand imod. Tænk også på de udbygningsplaner med decentral kraftvarme, der har været, hvor vi i øjeblikket er inde i en hetz imod det projekt fra elværksside. Sådan kan der nævnes en række eksempler på en reel blokering af nytænkning og konkrete initiativer.

Jeg synes også, det er udmærket, at energiministeren nævner de ting, vi har gjort. Det, jeg savner, er altså konkret handling.

Jeg vil nævne nogle forbehold over for elvarmeforbudet. Jeg kan ikke forstå, hvorfor man ikke, når man inden for kollektive varmeforsyningsområder skal ombygge, kan have et elvarmeforbud. Hvorfor er eldrevne varmepumper ikke med, elpatroner? Hvorfor har vi ikke hele spektret af elforbrug på varmeområdet med inden for de kollektive varmeforsyningsområder?

[Riishøj]

Det er nogle af de ting, vi i hvert fald ikke kan se konsekvensen i i det initiativ, vi har set fra ministerens side, og som er svagere end det, vi lagde op til i foråret.

Men jeg opfatter alligevel energiministerens udtryk som et tilsagn om at gå i dybden med det her på et niveau, der mindst svarer til Energiplan 81, og mindst på det niveau, vi betragtede energiproblemerne på i 1970'erne. Jeg håber, energiministeren vil bekræfte, at det er med den seriøsitet og med den dybde, man vil gå ind i dette, for det klares altså ikke med ord alene, men kræver nogle drastiske og kraftige initiativer, som det meget klart siges i Brundtlandrapporten, ikke mindst i energiafsnittet.

Hr. Poul Nielson var inde på, at der er nogle misforståelser i bemærkningerne. Nu er det et sent tidspunkt, vi har den her debat på. Det vil jeg selvfølgelig godt have konkretiseret noget.

Jeg opfatter alligevel Socialdemokratiets udtalelser som et tilsagn om, at vi får iværksat en grundig analyse. Det behøver ikke alene at være i Energiministeriets regi, men det er klart, at Energiministeriet skal inddrages. Man kan inddrage den forskningskompetence og -ekspertise, vi har rundt omkring på forskningsinstitutioner, og lave en joint venture mellem energiforskningsmidlerne og forskningsinstitutionerne og ministeriet. Jeg håber, at det bliver det, der bliver resultatet.

Vi må arbejde videre med denne sag, og jeg håber, at energiministeren vil arbejde med den ud fra den seriøsitet, han gav udtryk for, men også med hensyntagen til de ressourcer, ministeren vil afsætte til en analyse af det lavenergi-scenarium, som Det Radikale Venstre også under valgkampen gav tilsagn om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Skrumsager Skau):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Enerkipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Skrumsager Skau):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Finansudvalget (3/11 88):

Udtræder: Bjørn Poulsen (SF)

Nyt medl.: Ingerlise Koefoed (SF)

Det Udenrigspolitiske Nævn (3/11 88):

Udtræder som stedf.

for Svend Auken: Kelm-Hansen (S)

Ny stedf.

for Svend Auken: Ole Espersen (S)

Udtræder som stedf.

for Ritt Bjerregaard: Ole Espersen (S)

Ny stedf.

for Ritt Bjerregaard: Kelm-Hansen (S)

Uddannelsesudvalget (4/11 88):

Udtræder: Holger K. Nielsen (SF)

Ny stedf.: Lene Brandt Larsen (SF)

Forsvarsudvalget (4/11 88):

Udtræder: Gert Petersen (SF)

Ny stedf.: Lene Brandt Larsen (SF)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (4/11 88):

Udtræder: Gert Petersen (SF)

Ny stedf.: Ebba Strange (SF)

Det Udenrigspolitiske Nævn (4/11 88):

Udtræder: Gert Petersen (SF)

Nyt medl.: Ebba Strange (SF)

Udvalget vedr. Dansk Sikkerhedspolitik (4/11 88):

Udtræder: Gert Petersen (SF)

Nyt medl.: Ebba Strange (SF)

Retsudvalget (4/11 88):

Udtræder: Jane Oksen (FP)

Ny stedf.: Pia Kjærsgaard (FP)

Forsvarsudvalget (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

[Den fg. formand]

Nyt medl.: Lilian Nilsson (KF)

Udenrigsudvalget (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

Nyt medl.: Lilian Nilsson (KF)

Udvalget ang. Videnskabelig Forskning (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

Nyt medl.: Lilian Nilsson (KF)

Det Sikkerhedspolitiske Udvalg (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

Nyt medl.: Lilian Nilsson (KF)

Det Udenrigspolitiske Nævn (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

Nyt medl.: Lilian Nilsson (KF)

Kulturudvalget (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

Ny stedf.: Lilian Nilsson (KF)

Udvalget angående Det Etiske Råd (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

Ny stedf.: Lilian Nilsson (KF)

Udvalget angående et Teknologinævn (9/11 88):

Udtræder: Per Stig Møller (KF)

Nyt medl.: Lilian Nilsson (KF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 10. november 1988, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.26
